

Skupinová práce

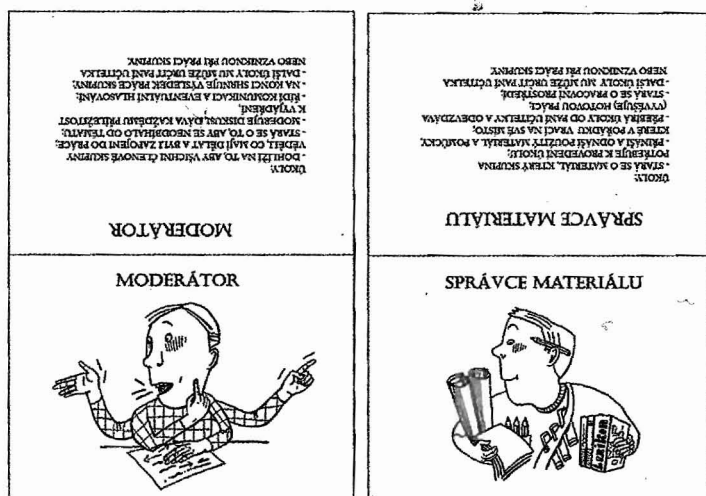
Skupinová práce je název pro takovou organizaci činnosti, ve které žáci pracují ve trojicích a větším počtu. Tento druh činností nese výhody ➔ vzájemného učení, prohlubuje spolupráci mezi žáky, posiluje rovnou komunikaci a komunikační pravidla a má mnohé další pozitivní prvky. Pokud je vhodně hodnocena, posiluje vztahy ve třídě a zlepšuje třídní klima.

Skupinová práce – klasická

Jde o výukovou metodu, která je ve výuce nejpoužívanější formou práce vícečetných skupin. Její přínos je již popsán u ↻ skupinové práce. Skupinová práce v klasické verzi je nejjednodušší, a tedy začíná u žáků prohlubovat potřebné dovednosti k práci ve skupinách v dalších modifikacích.

Realizace začíná **rozdělením žáků do skupin**, které může mít různé formy podle toho, jaký typ skupiny je pro danou skupinovou práci nejvhodnější. Jestliže učitel chce složit týmy co nejrychleji, žáci se jen v lavicích obrátí k sobě. Pokud potřebuje týmy vyrovnané, určí stálé skupiny, které se na pokyn „skupinová práce!“ odeberou na své obvyklé stanoviště. Dalšími způsoby jsou los nebo rozpočítání žáků. Pokud se stane, že při losování je některá skupina nevyvážená (je v ní příliš nebo málo dobrých žáků, sejdou se v ní dva nezdarové, které učitel chce mít z dobrých důvodů od sebe), učitel rychle provede sérii „trejdů“, které odůvodní posílením skupin. Realizuje jich v řadě několik, aby neprozradil svůj původní úmysl. Někdy může k rozdělení do skupin pomoci samostatná krátká aktivita (hledají se literární postavy z dané knížky, zvířata ze stejného biotopu apod.). Pokud zvolíme způsob „na kapitány“, je třeba zabezpečit, aby motivace posledních vybraných žáků neutrpěla, třeba tím že „kapitán“ o každém vybraném žákovi řekne něco pozitivního. Nejlepším způsobem je tyto metody rozdělování do skupin střídat.

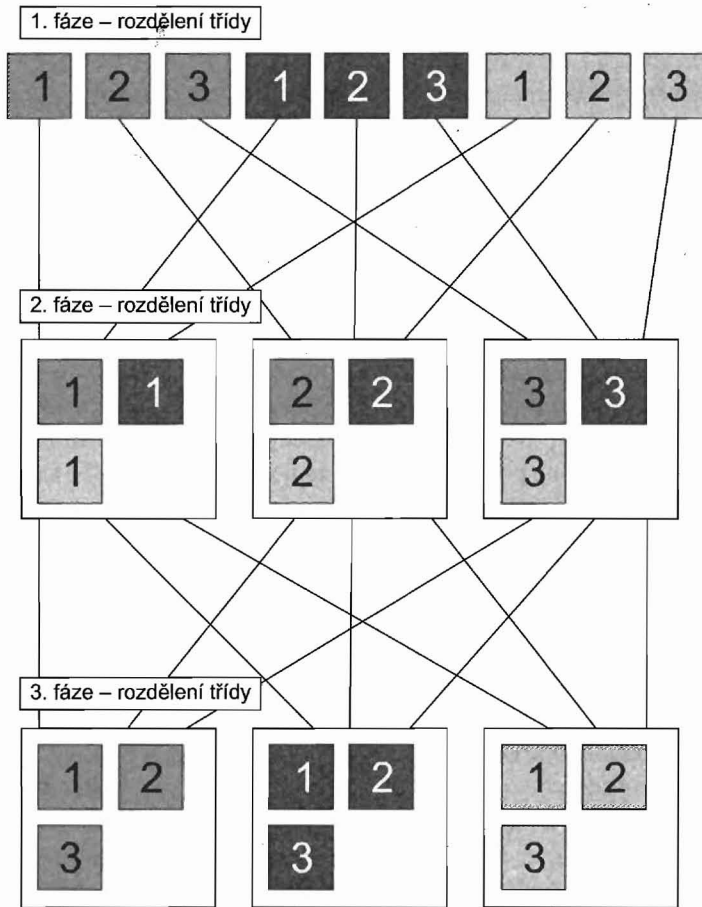
Učitel zadá skupinám práci (všem stejnou, nebo rozdílnou). Toto zadání, nejlépe napsané na tabuli nebo flipchartu, by mělo obsahovat přesný popis úkolu, čas plnění, způsob prezentace, hodnotící kritéria aj. Skupiny společně pracují na úkolu ve vymezeném čase. Pokud nejsou žáci schopni dělbý práce (nebo je tuto dovednost teprve učíme), je možné určit jim ve skupinách úkoly jednotlivě nebo jim přidělit role (např. popsané na kartičkách). [148]

Po prezentaci práce skupin učitel realizuje ➤ hodnocení podle kritérií, eventuálně ➤ vzájemné hodnocení žáků nebo ➤ sebehodnocení.

Expertní skupiny

Jeden ze způsobů ➤ skupinové práce, který je většinou do této činnosti vložen. Metoda spočívá v tom, že členové kmenové (domovské, mateřské) skupiny se rozejdou na jednotlivá pracoviště – neboli vytvoří expertní skupiny. Tam plní dílčí úkoly nebo sbírají informace, které zůžítkují po návratu do své kmenové skupiny. Je žádoucí, aby učitel zadal takové úkoly, aby v expertních skupinách žáci spolupracovali, ne soutěžili.

PŘÍKLAD

Učitel rozdělí žáky do skupin, každá z nich má zpracovat ➤ výukový plakát o jednom ze světadílů (který si v dané skupině vybrali). Skupina si rozdělí role (geograf, zoolog, historik, botanik). Každý se odebere na své pracoviště, kde se potká s botaniky, zoology atd. z jiných kontinentů. Společně pak posoudí, jaká rostlina nebo plodina, zvíře, historická postava apod. nejlépe reprezentuje každý ze zpracovávaných světadílů. Na každém pracovišti jsou příslušné encyklopedie, atlasy aj., ze kterých pak odborník načerpá poznatky o vybraném zástupci (zvířeti, plodině) a vrací se na místo své kmenové skupiny. Tam zpracovává svůj díl ➤ výukového plakátu podle své „odbornosti“. Učitel hodnotí produkt (plakát) pouze do té míry, do jaké splňuje zadání, ale zaměřuje se především na evaluaci celého procesu (práce expertních skupin, rozhodování, práce s prameny apod.). Nezapomene každou vykonanou dobrou práci odměnit jedničkou.